

TORONTÁLI KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
N.-Kikindán.

Egyesült „Kikindai Közlöny” és „Felső Torontál”
POLITIKAI LAP.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Elofizetési díj:
Postán küldve, vagy házhoz hordva: Egész évre 14 kor.
Félévre 7 kor. Negyedévre 3 kor. 50 fill.
Egy szám 20 fillér.

Gazda kongresszus.

A mult hóban Siófokon megtartott gazdakongresszus rövid egymásutánban már második az elmúlt hónapban, és dacára az idő rövidségének, amely a miskolci és siófoki kongresszus között eltelte, az előkészítő bizottság nagy halmaz anyagot dolgozott fel hasznosan és czélszerűen.

A gyakorlati kivitelre azonban nem teljesen megfelelő. Már a két év előtt megtartott szállószeti anketkor rámutattam arra, hogy a gazdaközönség érdekében megtartott kongresszusok nem állnak helyes alapon akkor, a midőn a szegény földmives, iparos érdekében akarunk valamit tenni és éppen ezeket a legjobban érdekelt feleket nem hagyják ezeken a kongresszusokon szóhoz jutni. Nem elég az, hogy azt a szegény parasztot elhívják arra a kongresszusra, hadd hallja, milyen szép ékes szavakkal akarnak az „urak” rajtuk segíteni. Hanem tessék kiválasztani — a szolgabírói vagy jegyzői kar utján — a polgárság közül is egynéhány embert, aki ott előszóval előadhassa, hogy mi-

lyen bajban sanylenek, mi okozza azt, hogy annyi ezren elhagyják az édes hazát és kérdezzenek meg olyan egyéneket, a kik már Amerikában künn voltak és visszatértek, hogy milyen intézkedéseket tartanak jónak, a melylyel a külföldön szolgálatukra lehet az állam. Én már 8 hónappal ezelőtt rámutattam arra, hogy az egyedüli mód lenne a kivándorlás megakadályozására vagy csökkentésére az az intézkedés hogy:

1. az utlevelek kiállítási díját kellene felemelni;

2. a külföldön irodákat kellené létesíteni, a jobb átvonulási kikötőállomásokon, a kik a megérkező magyar alattvalókat az állomáson fogadnák, utbaigazitással ellátnák és jó és olcsó tartózkodási helyről, valamint élvezhető táplálékról tisztességes áron gondoskodnák, a mivel elejét lehetne venni annak, hogy ezeket a szegény embereket a szállodások, vendéglősök és ügynök-kalauzok ki ne zsarolhassák.

3. A katonaszökevényekre nézve pedig akként intézkedni, hogy az, aki egy vagy két éven belül

jelentkezik idehaza, arra büntetést nem rónak.

4. A kivándorlás útirányát Fiume felé irányítani hogy az uti költségek révén az a rengeteg összeg ide haza maradjon. — A konzulátusoknál és követségeknél pedig barátságosabb bánásmódot.

Akkor siker fogja koronázni a megkezdett munkát, mert a nép meggyőződik arról, hogy tényleg szívélyesen viseljük a sorsukat, s igénybe fogja venni az irodák közreműködését.

Ugy a miskolci, mint a siófoki kongresszus jónak találta és elfogadta e javaslatokat, sőt a belügyminiszter és a földmivelésügyi miniszter is helyesnek ismerte ezeket és ennek a nyomdokán fogja is életbe léptetni a kivándorlási irodákat és kellő ellenőrzésről gondoskodik.

A legfontosabb pedig ezeknek az irodáknak a felállításánál az lesz, hogy ezeknek a vezetésével olyan egyének bizassanak meg, a kik a helyi viszonyokkal ismerősek, a kik nem szégyenlik magukat, hogy maguk is ellenőrizzék a közegeiket és kimenjenek a vasútra, ott a megérkezővel szóba áll-

TÁRCA.

Borter főhadnagy.

A kis boszniai helyőrség tisztjei együtt maradtak ebéd után a kávéházban. Künn esett az eső, finom csöppjeiből mintha valami szürke fátyol szűrődött volna, mely ráborult mindenre. Egyike volt azoknak a rettenetes délutánoknak, a mikor az unalom agyongyötri, szinte megöli az emberek lelket. A szobában nagy esőndesség volt, így hallották meg, a mikor Borter főhadnagy egyszerre fősóhajtott. Mindenki feléje fordult. A kemény, daliás ember pedig, a kinek olykor hetekig sem hajlották szavát, a ki híres volt a kérhetetlen szigorúságáról, kibámult a nagy szürkeségbe, arczán a meghatottság nyomai látszóttak.

— Mi bajod, főhadnagy ur? — szólt hozzá Garten Miklós, a kadét.

A főhadnagy nem válaszolt. Csak nézett ki a szürkeségbe, azután esőndesen szólt, szinte magának mondva:

— Milyen szomorú idől! Az ablakon lepergő esőcsöppök szinte olyanok, mint-ha könyvek volnának. . . .

Hirtelen elhallgatott. A tisztiek egyre jobban elcsodálkozva néztek reá. Rídeg, zárkózott ember volt Borter főhadnagy. Mint embert nem tudta kiismerni senki, mint katonatiszt egyike volt a legkivá-

lőbbaknak. Suttogtak valamit, hogy valamikor a lovasságnál szolgált s hogy végre idekerült ebbe a kis bosnyák faluba bakatisztnak, annak van valami nagy története. Bizonyosat nem tudott senki, de arra esküdni mertek volna, hogy Borter főhadnagyot e pillanatban annak a régi történetnek az emléke bántja. Unszólni kezdtek, hogy beszéljen, majd megkínnyebbül. Borter főhadnagy elmosolyodott.

— Igazatok van, egy régi történet. Bécsben, az ulánasoknál szolgáltam, mint hadnagy. Az apám volt az ezredes. A tiszti bálon megismerkedtem X. gróf Gábornak leányával. Járatos lettem a családhoz, beleszerettem a lányba, az meg én belém. Ezt meg is mondtuk egymásnak. A apám észrevette a dolgot. Puhatózott és nem-sokára rájött, hogy azt a leányt nem szánták nekem nem is adnák semmiképpen. Azért tehát rá parancsolt, hogy szépecskén szüntessem be a tábornokéknál a látogatásaimat. Én persze épen az ellenkezőt cselekedtem. Fel jártam, meg aztán titokban is találkoztunk a mikor a leány anyjával künn sétáltgattam a Práterben, vagy a városban. Mindig tudtam mikor és hova mennek. Már menyasszonynak és vőlegénynek tekintettük egymást. Én elmondtam a leánynak mindent, az akadályokat, ő csak azt felelte mindig, szeretlek meghalnék nélküled. Tudtuk, hogy rendes uton nem boldogulunk, azért elhatároztuk, hogy ha majd bál lesz nálunk, én fel-

jövök s majd a leány az egész társaság előtt megkéri az én kezemet. A bál napja elérkezett. Én éppen öltözködtem, a mikor egyszerre betoppant a szolgálattelvő altiszt és hozza a parancsot, hogy azonnal menjenek a káoszárnyába, onnan pedig egy szakasz ulánussal tüstént utazzam Prágába és maradjak ott harmincz napig. A parancs apámtól az ezredestől jött. Én elolvastam egyszer, kétszer aztán elmosolyodtam és a parancs hátára ezt irtam: Majd holnap!

Komoly szándékom volt elmenni a bálra, de nem mehettem még sem, mert egy óra múlva betoppant atyám a kivel szörnyű jelenetem volt. A bál nélkülém esett meg, de Prágába sem mentem. Ezért aztán haditörvényszék elé citáltak és megfosztottak a tiszti rangomtól. Közben nem volt rá mód, hogy még hirt is halljak a leányról. Azon a napon aztán, mikor mint közlegény javában pucoltam a lovat az istállóban, beállit egy parasztfiu egy levéllel. Csak ez volt benne.

„Mi történt magával. — Miért nem jött el, talán meggondolta a dolgot? Tudom, hogy voltak akadályok, de most beszélni akarok magával, jöjjön fel hozzánk azonnal. Adél.”

Visszafeleltem, hogy én közember vagyok már, elvesztettem a tiszti rangomat, az istállóból nem mehetek vizitbe, majd változnak a dolgok, ha igazán szeret, várni fog türelmesen. Ha akarnék se mehetnék, mert hatvan napi kaszárnya áris-tomom van.

jon, az elhelyezést és ellátást ellenőrizze, valamint azt is, hogy idegen elemek közibőlük ne furakodhassanak és ki ne zsarolják, be ne csapják az embereket.

Tudjanak a néppel beszélni, lelkiállapotát megérteni tudja és ha annak a szüksége forogna fenn, hogy bárkivel szemben megvédelmezze, a legerélyesebben, személyesen járjon el. — Személyes meggyőződésből tudom, hogy a konzulátusoknál, nagykövetségeknél ezekkel a földhöz ragadt szegény emberekkel oly gorombán bánnak a hivatalnokok, — hogy ha bajuk van, nem is mernek oda menni, mert a mit elérnek az-az: hogy gorombáskodnak velük. — Hamburgban, Brémában, Amsterdamban, Rotterdamban, Hook of Hollandban, Genuában, (Dél-Amerikába kivándorlók:) százával és százával leskelődnek aljas ügynökök, a kik a kivándorlókat megrohanják, lakást szereznek nekik: (de milyet?) és ezért olyan árakat számítanak fel nekik, hogy azért első rangú szállodában teljes ellátást lehet kapni. Azonban ez természetes, mert ebből élnek, miután ezek után províziót kapnak. Számtalanszor megtörtént, hogy jó magam léptem közbe és nem engedtem különösen Brémában, Rotterdamban és Genuában a kért összeget megfizetni és ha másképp nem sikerült, úgy a rendőrség közbenjárását vettem igénybe. — Azért nagy súly fektetendő arra, hogy az irodáknak a vezetője állandó összeköttetésben legyen a kivándorlókkal, hogy ha valahol ilyen visszaélés történik, úgy azonnal, személyesen lépjen közbe és fel legyen ruházva teljhatalommal, hogy a konzulátusoknak be-

Erre a levélre is kaptam választ. Csak ennyit: fogadja részvételemet, de nem vagyok abban a helyzetben, hogy közemberekkel érintkezsem.

Mintha fejbe ütöttek volna. Úgy éreztem magamat. A levelet eltettem. Attól kezdve, úgy éreztem magam, mintha halálos beteg volnék. Egyszer láttam még a leányt az utcán, köszönni akartam, de elfordította a fejét. Én azután kértem át-helyezésemet. Tirolba kerültem. Két esztendő múlt el. A másodiknak az elején olvastam a lapokban, hogy a tábornak leánya férjhez ment. Felsenberg gróf ulánusórnagyhoz. Az én nagybeteg szívem meghalt. Egy évvel azután történt, hogy atyámat a király kitüntette s ő a kitüntetés helyett kegyelmet kért számomra a királytól. Megkapta. Engem, ki őrmester voltam kineveztek tisztihelyettesnek s át-helyeztek Triesztbe, hol az ezredes elmondotta, hogy néhány hét múlva megjön a hadnagyi kinevezésem is, akkor ismét át-helyeznek, hogy hová, nem tudja. Néhány nappal azonban a kinevezés előtt kaptam egy levelet. Megismertem az irást. Felsenberg őrnagy felesége azt írta, hogy néhány nap múlva hadnagy leszek. Ő kivitte, hogy a férje ezredéhez tegyenek. Gyakori vendége leszek, titkoltva a mulat. Ha majd személyesen beszélhet velem, akkor szolgál bővebb magyarázatokkal, most csak annyit ír még, hogy ne gondoljak fölöle semmi rosszat, de epedve várja a találkozást először — négy szem közt.

Haragosan gyűrtöm össze a levelet. Válaszom ez volt.

leavatkozási joguk ne legyen, ha csak erre államjogi szempontból szükség nem lenne.

Ezek a legfőbb és legsürgősebb teendők és ezt minél előbb életbe is kell léptetni. — Ezeknek az irodáknak a fentartása nagyrészt megtérülne az államnak, az utlevelek díjának a felemelése, valamint a törvényhatóságok csekély hozzájárulása révén.

A közönség szívesen áldoz pár fillért, ha tudja, hogy polgártársa a külföldön nincs elhagyva, hogy gondoskodva van róla idegenben is, hogy kellő védelemben részesül, ha kell a konzulátusokkal szemben is.

Ezeknek az irodáknak a vezetői azonban csak magyarok lehetnek, a kik az illető állam nyelvét birják, a városban pedig ismerős; melléje pedig olyan segéd-erők osztandók be, a kik az idegen ajku kivándorlókkal is értekezni tudnak.

Örömmel üdvözljük a kongresszusok munkálkodását, de ne hagyják huzódni sokáig a dolgot, a legnagyobb siker a gyors életbeléptetéstől függ és e sikert mindnyájan tiszta szívből kívánjuk.

Karossa Ödön.

Iskolák beszámolója.

Az iskolai év végeztével különböző intézeteink értesítőket adnak ki, a melyekben az elmúlt év munkásságával részletesen beszámolnak. Hangoztatjuk azt, hogy az értesítők intézményét ki kellene terjeszteni az elemi oktatásra is, mert igen fontos dolog, hogy a nagy közönség is értesüljön az iskola belső életéről és viszonyairól. Ezen az úton ugyanis szorosabb viszony szövődik a

Grófné! Ön gyalázatosan viselkedett velem szemben, de jegyezze meg, hogy én nem leszek eszköz kitudhatja, hanyadik eszköz, hogy gyalázatosan viselkedjék a férjével szemben. Mint közlegény én nem kellettem önnek, mind hadnagy én utasítottam vissza Önt. Nincs mit magyarázni a mi helyzetünkön, a mi becsületes emberek előtt világos. Én meg fogom Öntek látogatni, hisz a viszonyok kényszerítenek, de jaj Önnek, ha egy pillanatra is másképpen mer velem szemben viselkedni mintha először látott volna életében.

A levelet elküldtem. Egy pillanaton nagyon brutálisnak tartottam a dolgot, de aztán eszembe jutott minden és megbékültem a tettemmel. Nem vagyok gróf, apám polgár ember volt és érdemeivel szerezte rangját, büszke volt és becsületes. Én is az vagyok.

Negyednap megkaptam a kinevezésemet és rögtön utaztam új állomásomra. Közel tízenyolcz órát ültem vasuton s mikor megérkeztem egy régi jó pajtásom fogadott a vasuton és pedig azzal a hírrel, hogy pihenhetek. Felsenberg ezredes nem kívánja, hogy elmenjek a felesége temetésére, hiszen nagyon fáradt lehetek. Hanem másnap reggel beszélni akar velem.

Kábultan hallgattam a szavakat. Majd rémülettel kérdeztem:

— Az ezredesné temetésére? Hát meghalt az ezredesné? Hogyan? Mőrtént?

— Tegnapelőtt délután kilovagolt, lovával együtt leesett egy szikláról s összezúzta magát. A szikla alát találták meg. Senki sem tudja megérteni, hogy

közönség, a szülők és az iskola között, mely az eredményes működésnek alap-föltétele.

Egy héttel ezelőtt a gymnásium és a polgári leányiskola értesítőt ismer-tettük, most pedig a hozzánk érkezett községi kereskedelmi tanoncz iskola értesítőjéről adunk számot.

A nagyikindai községi kereskedelmi tanoncziskolai értesítőjét az 1901—1902 tanévről Hauser Náthán igazgató közli.

A lefolyt tanévről szóló jelentésből különösen a tanítási nyelv és a tanmenet érdemel szorosabb ismertetést.

A tanítási nyelv a magyar. Mivel azonban sok tanuló az iskolába lépéskor alig vagy egyáltalán nem tud magyarul, azért az alsóbb 2 osztályban a szerb és német nyelvet használják segédnyelvvül. A 2 felsőbb osztályban azonban tisztán magyar nyelven folyik a tanítás.

A tanmenet, a melyet követtek, szorosán alkalmazkodik a miniszterileg előirt és az új szervezeti szabályzatban foglalt tantervhez. A német és szerb nyelvnek a tanítása nagyon előnyös a tanítványokra, kik így, ha tanonczidejük alatt kellő szorgalmat fejtenek ki, három nyelvet sajátítanak el, megtanulnak három nyelven olvasni, írni és beszélni mely körülménynek horderejét bizonyítani fölösleges.

Az előkészítő és a három rendes osztályba beiratkozott 79 tanuló. Ezek közül a tanév végén maradt 68. R. kath. volt 29, gör. kel. 35, izr. 4. Magyar anyanyelvű: 13, szerb: 35, német: 20. Tanulmányi előmenetel szerint jeles: 10, jó: 19, elégséges: 18, elégtelen egy tárgyaól: 11, elégtelen több tárgyból 10.

Az értesítő végén a jövő tanévben használandó könyvek jegyzéke közöltetik.

merészkedett oda lóháton, valóságos isten kísértés még a legjobb lovasnak is.

Siettem a kaszárnnyába, átöltöztem és mentem a temetésre. Mikor a temetőből visszajöttem, tüstént hivatott az ezredes. Csak most láttam mennyire meg van törve. Mikor beléptem helylyel kínált meg s csak annyit szolt:

Magánügyben kérttem. A feleségem mielőtt ki lovagolt e szót szomoruan hangsúlyozta egy csomagot adott át. Mi van benne nem tudom, hiszen le van pecsételve, de hozzám intézett levelébe arra kért, hogy önnek adjam át, mert a mi ebben meg van írva, ahhoz csak Önnek van joga. Miért nem tudom.

Íme a csomag, én tiszteletben tartom egy halott titkát. Előttem titok marad örökre.

Előttem is ezredes ur feleltem. Nem értem az egész dolgot erre esküszöm, de én sem akarom kutatni a halott titkát. E szavakkal a kandallóba dobtam a csomagot. Némán álltunk a tűz előtt, a mint emésztette a papíresomót. Egy lap fölperdült a zsaratnok közül s rajta egy pillanatilag el lehetett olvasni e szót NAPLÓM. Azután semmivé lett minden.

Némán fogtunk kezét az ezredessel. Künn épen olyan busz idő volt mint most, az ablakon úgy peregték alá a vizesöppek, mintha könnyek lennének.

Nemeskéri Kiss József.

Kossuth Lajos 100 születésnapja.

Magyarország halhatatlan emlékü nagy fiának Kossuth Lajos 100 születésnapját készül az ország megünnepelni. Kossuth-ünnepet rendeznek mindenfelé az országban a székesfővárostól le az utolsó tanyaházig, a hol magyar szív dobog. Kossuth ünnepre készülnek és szobrot állítanak. Városunkban is megindult már az ünnepség megtartására a mozgalom. A mint halljuk a kaszinó fogja az ünnep rendezését magára vállalni oly formán, hogy a rendezésbe a polgárság is minél nagyobb számban bevonassék. Két tagja a kaszinónak indítványt tett, hogy a kaszinó indítson gyűjtést egy Kossuth-emlék, esetleg szobor felállítására. A kaszinó választmánya legközelebb összeül, hogy az ünnepély módzatai felett tanácskozzék.

Lapunk olvasóit és a hazafias közönséget mi is felkérjük, hogy halhatatlan emlékü, nagy hazánkfianak állítandó emlék, vagy szobor költségeire minél többen adakozzanak. Adományokat elfogad lapunk kiadó hivatala, a hol az e célra kitett iven bármily összeget lehet jegyezni.

Jegyezzünk minél többen, hogy a városunkban felállítani szándékolt emlék minél diszesebb és méltó legyen Kossuth Lajos emlékéhez.

HIREK.

— **Egy főispán súlyos betegsége** czim-mel a Szegedi Napló július 22. számában egy minket közelebről érdeklő hír jelent meg, melyet a nevezett lap nyomán — szintén fentartással — szószerint közlünk: Szenzaciós hírről kapunk megbízható kézből tudósítást a késő éjjeli órákban. Egy közeli vármegye főispánjáról van szó, akit csak nemrégben installáltak. Megírták a napokban róla a lapok, hogy „megrongált egészségének helyreállítása végett” hosszabb szabadságra megy, csak azt hallgatták el, hogy mi ez a betegség? Mint most velünk közlik, a főispán a legnagyobbfokú ideg betegségben szenved, úgy hogy képtelen megfelelni hivatalos kötelességeinek. Hír szerint el vannak a vármegyében arra is készülve, hogy mint főispán nem is tér többé vissza, hanem rövidesen beadja lemondását s akkor a megye, amelyről annyi szó esett legutóbb is, újabb válság elé kerül, mert nehezebb lesz alkalmas főispánt szereztetni a részére. Főntartással közöljük ezt a hírt, jóllehet a forrásunk olyan, hogy semmi kétség sem fér a szavahihetőségéhez. Hogy miből támadt a veszedelmes betegség, arról nem szól a híradás. Annyi bizonyos, hogy a szóban forgó megyeszékhely már számos közéleti harcra vitt az idegbetegség karjaiba, — így jelenleg is részvétellel beszélnek a városban egy tanár, egy orvos és egy mérnök hasonló betegségéről. Az utóbbit rokon kötelékek fűzik Szegedhez.

— **Tanügyi áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Miskovics Ferenc szegedi állami főgymnásiumi tanárt a temesvári állami főgymnásiumhoz helyezte át.

— **Nagykikinda.** A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott m. kir. miniszter elnök f. évi 16. 698 J. számú kelt rendeletével az 1898 évi IV. t. cikk 2 §-a alapján a rendezett tanácsú városok nevei közt városunk nevének Nagy-Kikinda helyett Nagykikinda (összeírva) alakban való kizárólagos használatát elrendelte.

— **A Hadik- (Ferdinánd) huszárok jubileuma.** Az Aradon és Nagyikindán állomásozó 3. dik sz. huszárezred, mely 1888 óta örökidőkre a Hadik tábornagynévét viseli, mint említettük e hó 26. án üli meg 200 éves jubileumát. A ritka ünnepre nagyszékületek folynak Aradon. Az ünnep-égy programja a következő: 26-án szomb-

aton 8 órától tábori mise és az ezred fölvonulása díszmenetben; 9 órakor az üdvözléseket fogadja az ezredparancsnokság, azután reggelizés. Délután pedig lövészversenyek és ezután a legénység megvendégelése. Este féltíz órakor jubileumi bál az aradi központi szállodában. Érdekes, hogy erre az alkalomra a 33. dik aradi gyalogezred zenekara nagyban tanulja Hadik őbester nótáját, melyet a híres magyar muzsikus Bihari János cigányprímás szerzett 1799-ben. Tudósítónk sajnálattal említi, hogy a nem régen kiadott ezred történet egyáltalán nem foglalkozik az ezrednek az 1848—49-iki szabadságharcban véghez vitt szereplésével. A vitéz ezred a mozgalmas időkben Estei Ferdinánd főherceg nevével viselte, s ezt a nevet a nagy napok alatt is megtartotta és Ferdinánd-huszárok voltak az elsők, akik Kászonyi József ezredes parancsnoksága alatt Gyöngyösen felesküdtek az alkotmányra a törzskartól kezdve az utolsó emberig. Az akkori tisztikar tagjai közül csak gróf Smidek János százados él Zomborban. Tavaly még Vojnits Géza százados is élt, mint utolsóelőtti Ferdinánd-huszártiszt. Az ezred 1848-iki vitéz parancsnoka Kászonyi József ezredes nyolcz év előtt halt meg Budapesten, mindenkitől tisztelve és szeretve. A Ferdinánd-huszárok résztvettek az isaszegi és nagysallói győztes csatákban, sőt Gyömrénél maga Görgey Arthur fővezér vezette rohamra az ezredet. Ebből az alkalomból érdekesnek találjuk még felemlíteni 1848—49-ben a Ferdinánd-huszárok példáját a következő huszárezredek követték: az 1-ső számú Császár-huszárok, parancsnok Mesterházy István; a 2-ik számú Hannover-huszárok, ezredes Nagy Sándor; a 4-ik sz. Sándor-huszárok, ezredes Szabó Vincze; a 6-ik Würthenberg-huszárok, ezredes Hertelendy Miklós; a 9-ik sz. Miklós vagy Lichtenstein-huszárok, Gáspár Endre ezredessel; a 8-ik sz. Coburg-huszárok és a 12. dik Nándor-huszárok, kik tavaly szinte 200 éves jubileumot ültek.

— **Jegyző értekezlet.** Tellecsky Risztó nagykikindai főszolgabíró mult vasárnap jegyzői értekezletre rendelte be a járásbeli községi jegyzőket. A jegyzői értekezlet után a főszolgabíró ur barátságos ozson nára vendégül hívta meg kertjébe a községi jegyzői kart.

— **Szabolcska Mihály és a szászvárosiak.** Szabolcska Mihály temesvári ev. ref. lelkészt meghívták Erdélybe lelkésznek. A szászvárosi első lelkészi állás ugyanis, amely egész Erdélyben egyike a legjövendelmézőbb lelkészi állásoknak, üresedésben áll. A szászvárosiak bizton remélik, hogy Szabolcska engedni fog e meghívásnak, annál is inkább, mert ezuttal már másodízben hívják meg.

— **Elgázolás.** Vasárnap délelőtt Zárity Kösztá utkaporó feleséget Tellecski Mita 8 számú bérkocsis elgázolta. Az asszonynak szerencséjére a fején kapott kisebb horoszkoláson kívül egyéb baja nem történt.

— **Alldeutsch fészkelődés Pancsován.** Mint lapunknak írják, az alldeutsch mozgalom Pancsován is felakarja ütni a fejét. Erre vall legalább az a kihívó tüntetés, mely a minap a tisztán német ajku tagokat számláló Pancsovaer Männergesangsverein által tartott Theaterabendben megessett. Ugyanis az előadás után, a közönségnek távozásával, a Vereinnak egy töredéke karmes terük vezetése alatt a kerttel, melyben az előadást tartották, szomszédos kávéhába nonult és ott a cigánynyal a „Wacht am Rheint.” játszatta, melyet nagy tapssal és hoch-ozással jutalmazott meg; míg ellenben akkor, amidőn a magyarság egy derék tagja ezen felháborodva magyar nótát kezdett huzatni, a „Verein” tüntetőleg kivonult.

— **A szerb iskolák főfelügyelője.** Karlóczáról távirozzák, hogy a szerb nemzeti egyházi kongresszus az összes magyarországi szerb iskolák főfelügyelőjének Popovics György pakráczy tanítóképző tanárt, a budai és báni egyházmegyék tanfelügye-

lőjének Györgyevits újvidéki felső leányiskolai tanítót, a temes és verseczi egyházmegyék tanfelügyelőjének pedig Kliezin verseczi tanítót választotta meg.

— **Elfogott biciklitolvaj.** Lapunk mult számában megírtuk, hogy mily furfangos módon lopták meg Wolf Miklós nagy-ösi biciklikereskedőt. A nagyszentmiklósi csendőrségnek e héten sikerült a tolvajt elfogni Hy Mátyás kisteremiai zenekarmester személyében. Pénteken délelőtt fogták el és szállították be az ottani járásbíróshoz, a hol Juhász József kir. járásbíró azonnal kihallgatta. A bicikli is megkerült és pedig Zweiger Jakab zombolyai kereskedőné, a kinek Hy 30 frtért és egy ócska kerékpárért adta oda. A biciklitolvajt Juhász József járásbíró kihallgatása után szabadon bocsátotta és az iratokat a kikindai ügyészséghez tette át.

— **Csodás buzaszem Eleméren.** Mezőgazdasági szempontból csodaszamba menő eseményt ért el Kvatsák Nádor, szerbelleméri jegyző, egy elültetett buzaszemmel. Ebből a magból t. i. huszonhat kalász nőtt ki, holott a legerősebb szem is legfejebb 3—4 kalászt szokott hozni. Föltevé, hogy egy kalaszban csak ötven buzaszem is volna, ez az egy mag 1300-at termett, amiről Magyarországon még sohasem hallottak. Marton Andor, a gazdasági egyesület titkára, a napokpan fölkereste a szerbelleméri jegyzőt és azt a tanácsot adta neki, hogy a csodás buzaszemből eredő magokat külön földterületbe ültesse, hogy a buza termékenységét ki lehessen próbálni. Kvatsák Nádor a tanácsot meg is fogadta.

— **A nagybecskereki helyi iparkiallítás** érdekesnek és a maga nemében nagyon tanulságosnak ígérkezik. Az eddigi bejelentések közt következtetve a kisebb vidéki kiállítások között elsőrangú helyet fog elfoglalni ezen kiállítás, a mely tanúságot lesz hivatva tenni Magyarország ezen legnagyobb vármegyéje székhelye iparosságának szakértelméről és ügyességéről. A kiállítás augusztus 10-én nyílik meg és tart augusztus 20-ig.

— **Zsombolya világitása.** Zsombolya világitásának kérdése ismét felszínre került. Több ajánlat érkezett Zsombolya előjáróságához, a mely ajánlatok közül különös figyelmet érdemel Keller J. budapesti jó hírnevű cég ajánlata, a mely szerint az acetilvilágitás volna náluk létesítendő. A világitási bizottság serényen dolgozik e kérdés tisztázásán, hogy az ügyet még őszre a képviselőtestület elé terjeszthesse. Az ajánlatokat megbirálás végett kiadták B a b i c s József volt országgyűlési képviselőnek. Az említett cég képviselője f. hó 24-én Zsombolya egyik főutezóján próbavilágitást fog rendezni.

— **A vásárhely—makó—nagyszentmiklósi vasút építése.** A vásárhely—makó—nagyszentmiklósi vasút építésének most már semmi sem áll utjában s az építkezés teljes erővel megindulhat az egész vonalon. Meskó Sándor dr. csanádmezei főispán, mint az érdekeltségi bizottság elnöke, tudatta Hmvásárhely város polgármesterével, hogy a kereskedelemügyi miniszter az építési engedélyt legutóbb kelt leiratával megadta s így, a mennyiben a vállalkozóval kötött szerződés némely pontja is megfelelőleg módosított, most már a vállalat teljes erővel hozzá kezdhet az összes munkálatokhoz, hogy a vasutnak legalább a vásárhely—makói része őszre kiépíthető s maga a vonal megnyitható legyen. Felhívja végül az érdekeltségi bizottság elnöke a város polgármesterét, hogy ezek után gondoskodjék arról, miszerint a város által megszavazott 200.000 korona hozzájárulás most már haladéktalanul letétbe helyeztessék a magyar kereskedelmi banknál, mivel az érdekeltség fizetési kötelezettségeinek máskülönbben nem tehet eleget.

— **Jegyzőkönyvi részletek.** Torontál-vármegye törvényhatósági bizottságának Nagybecskereken 1902. évi július hó 11-én s folytatva tartott rendkívüli közgyűlésében előadott ügyek felett.

Nagy-Kikinda város képviselőtestületének határozata a közgyámi állásnak a lovaslaktanya gondnoki állással való összeférhetlensége tárgyában. — Felebbezés visszautasított.

Nagy Teremia község képviselőtestületének határozata a nagy-kikindai járáshoz való csatolása tárgyában hozott határozata. — Elutasított.

A nagy-kikindai róm. kath. hitközség kérvénye az iskola-segély arányosítása tárgyában. — Az arány megállapított.

Zsombolya községnek a Jesuleum segélyezése tárgyában hozott határozata. — Jóváhagyott.

Tisza-Hegyes község 1897, 1889, 1899, és 1900 évi közkölttség, szegény alap és fogyasztási adó számadására adandó felmentvény. — Elfogadott.

Szaján község képviselőtestületének határozata a község ház építése tárgyában. — Jóváhagyott.

Kis-Komlós község határozata a járdák kikövezése tárgyában. — Jóváhagyott.

Nagy-Kikinda város képviselőtestületének határozata Hajnal József törv. m. kir. állatorvos díjai ügyében. — Feloldott.

Mokrin község képviselőtestületének határozata 4 hold terület befásítása tárgyában. — Feloldott.

Alispáni jelentés a nagy-kikindai lovaslaktanya meszelése tárgyában. — Jóváhagyott.

Kis Orosz község képviselőtestületének határozata az urodalommal pótdó megváltás iránt kötendő egyezés tárgyában. — Jóváhagyott.

Nagy-Kikindai kórház 1903 évi költségvetése. — Felterjesztett, Jóváhagyott.

A nagy-kikindai gör. kel. leköszeknek adandó tiszteletdíj. — Jóváhagyott.

Boodra község képviselőtestületének határozata a végrehajtó fizetése tárgyában. — Levételezett a tárgysorozatból.

Magyar-Padé község képviselőtestületének határozata földvétel tárgyában. — Jóváhagyott.

Nagy Kikinda r. t. város számvevőségének munkabeosztása. — Jóváhagyott.

Tóba község képviselőtestületének határozata a települési díjak felemelése ügyében. — Feloldott.

Kitiltott külföldi hírlapok. A kereskedelmi miniszter újabban több külföldi hírlaptól megvonta a postai szállítást Magyarországon, s utasította a postahivatalokat, hogy valamennyit a kitiltott sajtótermékek módjára kezeljék. E lapok a következők: a Berlin-Friedrichshagenben megjelenő Der Arme Teufel című anarkista közlöny, továbbá a Belgrádban megjelenő Szrpszka Vila, Szoko, Misar és Vranje című lapok, mivel az utóbbiak azonosak a már előbb kitiltott Szrbin, Gavran és Csavka című lapokkal.

Új postautalványok. Augusztus elsejétől a Horvátország és Szlavonia, Bosznia és Hercegovina, valamint Ausztriával való pénzforgalomban új világszöld színű postautalványok kerülnek forgalomba. A külfölddel való érintkezésben továbbra is megmaradnak az eddig használatban volt sárga úrlapok.

Kritikus nap Nagy-Kikindán. Az elmúlt vasárnapon valóságos pusztítást vitt véghez a vihar és sok embernek elpusztította egész évi kenyérre valóját. A délután folyamán a buzakeresztékben pusztított a villám, felgyújtván Baumgartner Miklós keresztekbe rakott buzatermését, az aratók összehalmozott elemét és ruháit. Estefelé beütött a villám A czigán Nika házába, az kigyuladt s leégett, de tüzet fogott a tőzomszéd Bority Milan háza is és tövig leégett. Porrá égett a padláson volt 120 köböl kukorica, 15 méter mázsa árpa és egy jókora rakás ó buza. Ugyancsak vasárnap történt, hogy Miszkov Kósza földműves kiment herésföldjére hogy herét kaszáljon. Alig fogott a kaszáláshoz, midőn hirtelen összerogyva, holtan terült el. Halálát szívizóléhiód okozta. Hogy aztán a nap méltóképpen befejezést nyerjen, a Bohn szálló környékén a

korosmázó legények rögtönöztek egy kis verekedést, mely azonban csakhamar néhány fej beverése után véget ért.

Büvésztétel. A Kass szálloda kerthelyiségében egy büvésztársaság produkálja magát. A legjobb ajánlatokkal ellátott társaságot ajánljuk a közönség figyelmébe. Különös figyelmet érdemel az előadás spiritisztikai része.

A beírás könnyebbítése. A belügyminiszter rendeletet küldött az anyakönyveseknek, hogy a beírásig eddig megkivánt anyakönyvi kivonat helyett, a melyek megszerzése sok időbe és költségbe került, egyszerű bélyegmentes tanusítványt adjanak ki, a mely a kivonatot, csakis az iskolával szemben, tökéletesen pótolja. A szülők csak a nyomdai előállítás költségét fizetik a tanusítványnál, a melyet az iskola visszatart. Az új rendelet megkönnyíti az anyakönyvnek munkáját s a szülőket sok időtől és költségtől kíméli meg.

A Magyar Szó szerkesztősége a megkezdett uton továbbhaladva, újabb pályázatot hirdet idegen szavak megmagyarosítására. A közönség megértette az elmúlt pályázatban való részvételével, hogy mily szoros összefüggés áll fenn nemzeti művelődésünk létfeltételei és a magyar nyelv tisztaságának nagy kérdése között. Minden idegen szó, melyet elemi kényszerűség nélkül keverünk irásunkba, azt hirdeti, hogy meghódolt nemzet vagyunk, mely lemond szellemi önállóságáról; minden jó magyar szó, melylyel az idegent kiszorítani tudjuk, az újra föléledt és hódító utra indult nemzeti szellemnek győzelmi lobogója.

Most a következő idegen szavak jó magyar egyenértékkel való pótlására hirdet a Magyar Szó szerkesztősége újabb pályázatot:

Totalisateur	Handicap	Outsider
Speed	Kommuniké	Bulletin
Entrefilet	Meeting	Obstruction
Ex-lex	Agrár	Klerikális
Reactionarius	Secessiós	Reprise
Vernissage	Impressionista	Optimista
Pessimista	Occultista	Spiritista
Evolutionista	Razzia	Taktikus
Drasztikus	Logarithmus	Windschief
	Differenciálni.	

Ki-ki pályázhat egy vagy több szóra, vagy akár mindre. Minden egyes szó nyertese egy tizkoronás arany jutalomban részesül. A pályaművek folyó évi augusztus hó végéig küldendők be a Magyar Szó szerkesztőségéhez. A pályamunkákhoz a szerző nevét és címét tartalmazó jelígyes levélke melléklendő. E levélben ugyanaz a jelígye legyen olvasható, amely a pályamunkára iratik.

Figyelmeztetés. A telefon-előfizetők nagyrésze zivatar (villámlás) alkalmával a baloldalon levő mozgó horogról a kagylót leveszi azon hiszében, hogy ezáltal a villámesapás ellen védekezni lehet. A postahivatal figyelmezteti a telefon előfizeteket, hogy a kagylót a mozgó horogról zivatar alkalmával ne vegyék le, mert ha leveszik, a központtal nincsenek összekötve és az ott levő földvezetékéből is ki lévén kapesolva, a villám összeroncsolhatja a készüléket és becsaphat, holott, ha a kagylót a mozgó horgon hagyják, a villám az állomásról a központba s ott a földbe vezetetik és villámesapás ki van zárva. Villámlás alkalmával nem tanácsos a telefont használni.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. KISS KÁROLY.

Kiadó-Nyomda, N.-Kikindán. Telefon. sz. 15-

726 szám. végh. 1902.

Arverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött kir. bir. végrehajtó az 1881 évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagykikindai kir. járásbírósg 1901 Fm. 62 számú végzése által Singer és Wolfner budapesti cég végrehajtató javára Dús Sándor nkikindai

lakos ellen 30 kor. 40 fill. tőke s járulékaikéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság felülfoglalt és 3356 kor. becsült különféle hazibutorok fegyverek, 1 varrógép könyvek és egyéb tárgyakból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a nagy-kikindai kir. járásbírósgnak 1902 Fm. 62/7 sz. kiküldetést tartalmazó végzése folytán a helyszínen vagyis N-Kikindán alperes lakásán leendő eszközölésére év 1902 július hó 25 ik napjának délelőtt 1/10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107 §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fog.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagy Kikindán, 1902 évi július hó 10-én.

Stolz Adolf kir. bir. végrehajtó.

Grifatong Péter

üveg-kereskedése Nagy-Kikindán

a legolcsóbb beszerzési forrás mindenemű üvegmunkákra.

Nevezetesen: üveg, porcellán, lámpák, tükrök és legújabb képek, kaphatók továbbá képberamázások, építkezési üvegmunkák mindig készségesen elfogadtatnak és pontosan elvégeztetnek.

Tisztelettel.

Grifatong Péter.

838 szám. végh. 1902.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nkikindai kir. járásbírósg 1902 V. 792/1 számú végzése által Dr. Reich József budapesti ügyvéd által képv. első leánykiházasító ügylet m. sz. bpesti cég javára Szeptánov Péra mokrinlakos ellen 96 kor. — fill. tőke követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt, és 800 kor. becsült 1 kazal szénából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 1902 V. 792/2 sz. kiküldetést rendelő végzés folytán a helyszínen vagyis Mokrinban alperes lakásán leendő eszközölésére 1902 évi augusztus hó 4 ik napjának délután 4 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az 1881. évi LX. t.-cz. 111. §-a értelmében, kik az árvereltet rendelt ingóságok vételárábó a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben az, hogy részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírottán egy példányban írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak. — Végre kötelesek bérbe vagy haszonbérbe adók az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében azon követelés összegét, melyre nézve törvényes zálogjogot igényelnek, az árverés megkezdéséig alulírottán bejelenteni.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. év LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt N.-Kikindán 1902. évi július hó 21 napján.

Várnay Lajos
kir. bir. végrehajtó